

מראי מקומות- מנחות ה'

גם אוסרו לגבוה, דכמו שאסור להדיוט משום חדש, כן אסור לגבוה משום חדש, ולא מפני שהוא אסור להדיוט. וע' בקהלות יעקב (ג', א') שכ' דהא דאמרי' דמה שאסור להדיוט הוא אסור לגבוה, אי"ז בתורת סימן, דכמו דהתורה אסרתו להדיוט כן אסרתו לגבוה, אלא סיבה הוא, דמה שאינו משקה ישראל, זהו סיבה שמחמתו פסול לגבוה. וביאר דזהו נתינה גרועה, כשנותן מה שאינו ראוי לעצמו, והוי כנותן הפסולת והגרוע שבידו.

(ה) **אין מחוסר זמן לבו ביום- הק' הקהלות יעקב (ג', א'),** בשלמא בדבר שכל פסולו אינו אלא מחמת זמנו, לפי שעדיין לא הגיע זמן הקרבנות, או היכא שיש קרבן אחר הטעון הקרבה לפניו, אז שייך לומר דאין מחוסר זמן לבו ביום. אבל כשיש פסול בעצמו של הקרבן, או בעבודת הקרבן, אע"פ שיעבור הפסול בו ביום, מ"מ כל זמן שפסולו בו, ודאי שהוא פסול, והרי לענין אכילת הדיוט ודאי לא נתיר מטעם אין מחוסר זמן לבו ביום, וא"כ ה"ה פסולו לגבוה, דמה שאסור להדיוט הוא אסור לגבוה. ותי' ע"פ מש"כ שם לבאר דהיסוד של ממשקה ישראל הוא דכיון דאסור להדיוט, זהו גופא הסיבה שהוא אסור לגבוה, משום דנתינה גרועה הוא. וא"כ, כיון דאמרי' דאין מחוסר זמן לבו ביום, ורואין אנו כאילו כבר הגיע מה שעתידי להיות, א"כ נהי דודאי האיסור להדיוט לא הותר כל זמן שלא קרב העומר ואינו עדיין מותר להדיוט, מ"מ כבר נקרא "ראוי" להדיוט כיון שבו ביום יהא מותר, וא"כ שפיר זה נקרא כבר כנתינה מן היפה שלו.

(ו) **ואם איתא, במנחות נמי משכחת לה דהותרו מכלל איסורן בקודש- הק' החי' הרשב"א,** מי דמי להא דעופות, התם התירן מכללן בקודש אף להדיוט, דהא אכלי כהנים מליקה, אבל הכא לא התיר מכללן כי אם הקומץ הנקטר לבד, אך לא

(א) **ורשב"ל אומר מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשרה ושירי' אין נאכלין עד שתביא עומר- הק' השפת אמת,** איך מקטירין מנחה זו, הא אין מקטירין שום מנחה מן החדש עד שבא העומר וגם שתי הלחם חוץ ממנחת העומר, ואי"ז מנחת העומר, דהא צריך להביא מנחת העומר אחר. ותי' דכיון דאינו נפסל במחשבת שלא לשמה, א"כ נהי דלא עלה לשם חובה, מ"מ הא שפיר הוי שם עומר עלה, ולכן לא הק' הגמ' אלא ממשקה ישראל, אבל לא מן הדין דאין מביאין מנחה קודם לעומר ושתי הלחם.

(ב) **ורשב"ל אומר מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשרה וכו'- ע' עמק ברכה (חג העומר, עמ' עח) שכ' לפרש מח' רב ור"ל, דרב ס"ל דקרבן העומר לא הובא בכלל משום חובת היום, אלא הכל משום להתיר החדש, וע"כ כיון שלא התירה פסולה. אבל ר"ל ס"ל דמלבד הא דצריך להקריב הקרבן עומר כדי להתיר החדש, יש בה ג"כ חובת היום, וא"כ, נהי דלא התיר החדש, מ"מ הקרבן עומר יכול להיות כשר (ולא עלה) משום חובת היום.**

(ג) **מקרב היכי קרבה, ממשקה ישראל, מן המותר לישראל- כ' בחי' הרשב"א,** "בשלמא כל מנחת העומר שעדיין בשעת הקרבתה לא הותר חדש, לא קשיא, משום דנימא דבשעת הקטרת קומץ בא לה התר חדש לה ולעלמא נמי, דהתר השלה והתר דעלמא באין כא', וכי האי סברא אשכחן בעלמא בגטו וידו באין כא', אבל הכא קשיא, דאפי' לאחר הקטרת קומץ זה נוהג איסור חדש עד שיבוא עומר אחר ויתירנה".

(ד) **ממשקה ישראל, מן המותר לישראל- ע' בקובץ הערות (ל', ו') שכ' שיש לפרש דין זה בב' אופנים. א) דזה גופא מה שהוא אסור להדיוט הוא סיבה לאוסרו לגבוה, ב) דאותו סיבה האוסרו להדיוט**

(ט) **ואי אין מחוסר זמן לבו ביום, יהא אחר ממרס בדמה וכו' -** הק' בחי' הרשב"א, אפי' אם נימא שיש מחוסר זמן לבו ביום, מ"מ לית לן למפסל משום שחיטה שהקדים, שהרי שחיטה לאו עבודה היא. ותי' דמה דאמרי' דשחיטה לאו עבודה היא, היינו לגבי דנימא דהוי' דכתי' גבי מצורע לא קאי אשחיטה, אבל סכ"ס מחוק הקרבן הוא, ואם מחוסר זמן לבו ביום, א"כ לפסול משום דשינה הסדר.

(י) **יהא אחר ממרס בדמה ולקריב אשם וכו' -** הק' בחי' הגרי"ז, למה צריך א' לממרס הדם, הרי קיי"ל לקמן (כא). דחטאות החיצוניות כשרים גם בדם קרוש. וע"ש שהביא מהגר"ח דגם בחטאות החיצוניות בעינן טבילת אצבע וכו' בפועל, רק אינו נחשב דחוי אם הי' קרוש, ע"ש עוד.

(יא) **אלא א"ר פפא, היינו טעמא דר"ל, דקסבר האיר מזרח מתיר -** הק' השטמ"ק (י"ג, השמטות), למאי דמסקינן דבמתירין יש מחוסר זמן, ל"ל למימר דטעם דרב דס"ל דמנחת העומר פסול הוא משום דס"ל דבא להתיר ולא התיר, תיפוק ל' דס"ל לרב דהאיר מזרח אינו מתיר, וממילא הוי פסול דממשקה ישראל. וע"ש מש"כ לתרץ, ובמש"כ בחי' ר' ארי' לייב (ב', סוס"י ל"ד) בביאור דבריו. וע"ע בחי' הרשב"א דכ' דבאמת מה שאמר שבא להתיר ולא התירה, היינו נמי טעמא משום דיש מחוסר זמן לבו ביום, וכיון שכן אינו יכול להתיר, וכיון שאינו יכול להתיר אינו יכול להיות כשרה, משום דממשקה ישראל הוא, ועוד שאינו נעשית נדבה, ונמצא דבאמת הכל טעם א' הוא, ע"ש עוד בדבריו.

(יב) **והא דר"ל לאו בפירוש אתמר -** כ' השפת אמת דאי"ז קאי אהא דאמר ר"ל דמנחת העומר כשר, דע"כ זה בפירוש אמר, דשמא לעולם ס"ל כרב או כרבא דלקמן, אלא קאי אהא דאמר ר"ל דהאיר המזרח מתיר, דזה לא אמר בפירוש אלא מהאי

השירים, דקאמר רשב"ל דאין נאכלין עד שיבא מנחת העומר אחרת ויתירנה, ולימא דאי"ז נחשב היתר מכלל איסורן בקודש מה שהותר לגבוה, שהרי מעולם לא הי' איסור חדש להקדש, ואי משום ממשקה ישראל, הרי כיון דהקרא התירוהו, א"כ נמצא דלא הי' אסור מעולם. וע"ש שחידש דבעצם גם השירים מותרין עכשיו ע"י הקטרת מנחת העומר זה, דאם לא כן גם לא יהי' מותר אחר"כ כשהביא מנחה השני', אלא שיש דין לכתחלה להמתין עד שהביא המנחה השני', אבל בעצם כבר מותרים השירים לכהנים משעת הקטרת מנחה ראשונה, ולכן שפיר נקרא הותרו מכלל איסורן.

(ז) **הקדים מתן שמן למתן דם, וכו' -** ע' במקדש דוד (י"ב, ב') שכ' לחקור במה דאמרי' דצריך שיהי' מתן דם על כל הבהונות קודם שיתן השמן על הבהונות, או דלמא אם נותן דם על בוהן א', שוב יכול ליתן ג"כ שמן על אותו בוהן. וכ' דלפי מש"כ רש"י דטעם דצריך להקדים הדם הוא משום שצריך שיהי' נתינת השמן במקום דם האשם, א"כ לכאור' אף אם נותן דם על בוהן א' יכול ליתן שמן על אותו בוהן. אולם כ' להוכיח מתוס' לקמן (ט). דלא ס"ל כן, אלא דצריך ליתן דם על כל הבהונות קודם שיתן שמן כלל.

(ח) **מתן בהונות למתן שבע, ימלאנו שמן ויחזור ויתן מתן בהונות -** ע' בשטמ"ק (ח') שהביא מרש"י דאין צריך לחזור ולעשות המתן שבע, כיון שהי' כדין, והק' דלכאור' הי' חסר, לפי שהבהונות נעשו שלא כדין. ולכן פי' בשם ר' שמואל דצריך להתחיל ולעשות הכל. וע' במקדש דוד (י"ב, ה') דהביא מהר"ש בנגעים דס"ל דאין כאן קו', דהא מעיקרא הי' לוג, וסגי בזה (ולדבריו אי"צ לחזור ולמלאנו, וצ"ל לדעתו דאין גורסין כן בגמ' כאן [אולם לפי זה לכאור' ק' ליישב דברי רש"י כן, דאם ס"ל כהר"ש, א"כ למה צריך למלאנו בכלל, רצ"ע]).

כללא. אלא דהק' דא"כ למה לי הך כללא, תיפוק לי' מהא דאמר ר"ל לענין עומר, דע"כ הוא משום דס"ל דהאיר המזרח מתיר. ותי' דמהא איכא לדחות דהוי משום דאין מחוסר זמן לבו ביום, אבל מהא דאמר דאם הביא בששה עשר דכשר ע"כ הוא משום דהאיר המזרח מתיר, דע"כ אין שייך לומר משום דאין מחוסר זמן לבו ביום, דעכ"פ הוי קודם שתי הלחם.

יג) דתנן אין מביאין מנחת בכורים ומנחת בהמה קודם לעומר - ע' בחי' הגרי"ז דכ' לחקור, הא דאסור להקריב מנחת קודם לעומר, האם הטעם משום משקה ישראל, דחדש אסור להדיוט, וממילא אסור לגבוה משום דלא מקרי ממשקה ישראל, או דלמא דאיכא איסור מיוחד להקריב חדש לגבוה קודם לעומר, והעומר כשם שמתיר חדש במדינה כמו כן מתיר חדש לגבוה. וע"ש שהביא ראי' דבאמת איסור מיוחד לגבי גבוה, ואינו רק משום משקה ישראל.

יד) במי שראוי לעבודה - פרש"י בזבחים (לב.) דטעם הדבר הוא משום דכתי' המקריב אותו לא יחשב, בראוי להקרבה הכתוב מדבר. וע"ע בשטמ"ק (כ"א) בשם ר' גרשום דמי שראוי לעבודה היינו למעוטי אם שחט ישראל, ובהגה"ה שם הגיה דנדצ"ל קיבל או זרק, והיינו משום דהי' ק' דהא שחיטה כשרה בזר.

טו) מן הבקר להוציא את הטריפה - הק' הקרן אורה, ל"ל קרא למעוטי טריפה, הא אפי' לבני נח נאסרה, ומי איכא מידי דלישראל שרי ולבני נח אסור, ע"ש שהאריך בזה.

טז) מה לשבת שכן הותרה מכללה אצל הדיוט במילה - כ' הקרן אורה דמכאן משמע קצת דמיצה הותרה בשבת ולא דחוי', דומיא דעבודה דהותרה. אולם כ' דבשבת משמע דדחוי' היא, וכן כלאים בציצית דלקמן ודאי הוי דחוי' לכ"ע.